

Medijacija predstavlja jedan od tzv. alternativnih načina rešavanja sporova (eng. *Alternative Conflict Resolution - ADR*).

Stranama u sporu ona omogućava da spor reše mirnim putem, van sudske procedure, da pregovorima uz pomoć neutralne osobe- **medijatora** - koga biraju zajednički - same pronađu rešenje za nastali spor, bez donošenja sudske odluke.

Pored medijacije postoje i drugi oblici alternativnog (vansudskog) rešavanja sporova i to :

- ✓ **mirenje** (eng. *Conciliation*),
- ✓ **arbitraža** (eng. *Arbitration*),
- ✓ **rana neutralna procena** (eng. *Early Neutral Evaluation*)
- ✓ **procena spora ili obavezna arbitraža** (eng. *Case Valuation or Mandatory Arbitration*) i drugi oblici vansudskog rešavanja nastalih sporova.

Iako je medijacija jedan od tradicionalnih i veoma starih načina za rešavanje sporova, savremeni pravni sistemi su tek u novije vreme počeli da je koriste i to da bi se prevazišla neefikasnost sudova.

Centar za žensko preduzetništvo
Teodora

RPK NIŠ

SURVIVAL KIT

Osnovi medijacije -
alternativni način
rešavanja sporova

 Centar za žensko preduzetništvo *Teodora*
Regionalna privredna komora Niš

Dobrička 2, 18000 Niš
<http://www.rpknis.co.yu>
rpknis@rpknis.co.yu

<http://www.teodora.org.yu>
teodora@rpknis.co.yu

Tel: 018 510 999
Faks: 018 255 472

SURVIVAL KIT - Osnovi medijacije - alternativni način rešavanja sporova

Postupak medijacije je neformalan, dobrovoljan i poverljiv i u njemu treća osoba - **medijator** - pomaže stranama u pregovorima, kako bi došle do mirnog i konstruktivnog rešenja spora. **Medijacija** nema obavezujući karakter, tako da strane mogu da odustanu kada žele i upravo ta neobaveznost daje medijaciji snagu autoriteta, jer su strane mnogo spremnije da poštuju odluku do koje su same došle. Uloga medijatora - posrednika je neutralna, on stranama ne nudi i ne nameće rešenje, ali je istovremeno medijator veoma aktivan, i njegova je uloga da ukaže stranama na njihovu poziciju u sporu, da im pomogne

da uvide svoje interese, kao i na mogućnosti koje mogu da dovedu do rešenja njihovog problema. Svojim znanjima i veštinama medijator olakšava postupak ali ne donosi odluku, već same strane u toku postupka pregovaraju o rešenju, a na njegovom kraju potpisuju sporazum koji sadrži rešenje nastalog problema. Medijacija je pravni postupak, ali se medijacijom rešava kulturološki problem komunikacije, jer medijacija otkriva koren sukoba, otkriva pozicije i interese strana, a medijator pomaže stranama da pregovorima, kompromisima, promenom vizure sukoba bolje sagledaju pozicije druge strane i dodju do izlaza iz konflikta.

Medijacijom se društveni konflikti rešavaju na znatno fleksibilniji, humaniji i tolerantniji način i u

odnosu na sudski postupak medijacija znatno jednostavniji i jeftiniji postupak. Za razliku od sudskog postupka u kome se sukob rešava tako što jedna strana gubi a druga dobija, priroda medijacije omogućava da se nakon zaključenog sporazuma obe stranu osećaju kao dobitnici. Dok je priroda sudskog spora takmičarska, priroda medijacije je u kooperativnosti. Dok se uspeh sudskog spora meri veličinom dobitka jedne strane, sa druge strane efekti medijacije su utoliko veći ukoliko su strane postigle veću ravnotežu svojih interesa. Dok je sudski postupak retrospektivni i okrenut prošlosti, vrednost medijacije je njeno usmerenje ka budućnosti i izgradnji budućeg odnosa strana u konfliktu.

Poslednjih godina medijacija doživljava veliku ekspanziju, i putem ovog metoda se rešava veliki broj konflikata različite prirode od političkih i komercijalnih, do porodičnih i susedskih. Medijaciju je u pravnu struku uvela američka praksa, čije je iskustvo u alternativnom rešavanju sporova veoma dugo i bogato, a temelji se na preporuci Abrahama Linkolna iz daleke 1850.god. koji je govorio:

„Obeshrabrite parničenje. Ubedite susede da postignu kompromis kad god je moguće. Objasnite im da je pobednik na papiru, zapravo gubitnik u stvarnosti, imajući u vidu sve sudske troškove i izgubljeno vreme“

U vreme narastanja popularnosti u toku 19. veka medijacija je korišćena kao sredstvo rešavanja sporova radnika i sindikata, nastalih tokom štrajkova, pa je na svojim počecima medijacija služila kao sredstvo socijalnog mira, ali se počet-

kom 20. veka ona pretvara u alternativu sudskom rešavanju sporova. Tokom 60-ih godina promovisu se privatni centri za medijaciju, krajem 80-ih godina dolazi i do zakonske regulative u SAD, tako da mnoge države predviđaju obaveznu medijaciju za mnoge građanske sporove (Florida) pa se ovaj jeftini i efikasni postupak toliko raširio, da se danas u SAD manje od 10% započetih sporova okonča u sudu, a 60% sporova, koji se upućuju na medijaciju biva uspešno rešeno.

U Evropi se medijacija promovise nakon 2000. kada je Komisija evropskih zajednica donela Zeleni dokument o alternativnom rešavanju sporova u građanskom i privrednom pravu tokom 2002. dok je UNCITRAL iste godine izradila Model zakon o trgovinskoj medijaciji (mirenju). Ulaskom u Savet Evrope naša je zemlja primila i obavezu poštovanja preporuke o uvođenju medijacije pa je 17.2.2005. usvojen Zakon o posredovanju - medijaciji.

Osnovna načela medijacije su:

- ✓ načelo dobrovoljnosti
- ✓ načelo jednakosti i ravnopravnosti strana
- ✓ načelo privatnosti postupka
- ✓ načelo poverljivosti postupka
- ✓ načelo hitnosti.

